

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

പ്രകൃതിയുടെ അലയാല

॥ ଅଥଃ ଏକତ୍ରିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

ସହସ୍ରଶୀର୍ଷା ପୁରୁଷଃ ସହସ୍ରାକ୍ଷଃ ସହସ୍ରପାତ୍ ।
ସ ତୁମିଞ୍ଚ ସର୍ବତ ସ୍ୱତ୍ୱାତ୍ୟତିଷ୍ଠଦଶାଙ୍ଗୁଲମ୍ ॥ ୧ ॥

ପୁରୁଷ ଏବେଦଞ୍ଚ ସର୍ବଂ ଯଦ୍-ଭୂତଂ ଯଜ୍ଞ ଭାବ୍ୟମ୍ ।
ଉତାମୃତତୁଷ୍ପେୟଶାନୋ ଯଦନ୍ନେନାତିରୋହତି ॥ ୨ ॥

ଏତାବାନସ୍ୟ ମହିମାତୋ ଜ୍ୟାୟାନ୍ତ ପୁରୁଷଃ ।
ପାଦୋଽସ୍ୟ ବିଶ୍ୱା ଭୂତାନି ତ୍ରିପାଦସ୍ୟାମୃତଂ ଦିବି ॥ ୩ ॥

ତ୍ରିପାଦୁର୍ଧ୍ୱ ଉଦୈତ୍-ପୁରୁଷଃ ପାଦୋଽସ୍ୟେହାଭବତ୍ ପୁନଃ ।
ତତୋ ବିଷ୍ୱତ୍ ବ୍ୟକ୍ରାମସ୍ରାଶନାନଶନେ ଅଭି ॥ ୪ ॥

ତତୋ ବିରାଡଜାୟତ ବିରାଜୋ ଅଧି ପୁରୁଷଃ ।
ସ ଜାତୋ ଅତ୍ୟରିଚ୍ୟତ ପଶ୍ଚାଦ୍-ଭୂମିମଥୋ ପୁରଃ ॥ ୫ ॥

ତସ୍ମାଦ୍ୟଜ୍ଞାସ୍ତର୍ବଦୁତଃ ସମୃତଂ ପୃଷଦାଜ୍ୟମ୍ ।
ପଶୁଂସ୍ତ୍ରାଣୁକ୍ତେ ବାୟବ୍ୟାନାରଣ୍ୟା ଗ୍ରାମ୍ୟାଶ୍ଚ ଯେ ॥ ୬ ॥

ତସ୍ମାଦ୍ୟଜ୍ଞାତ୍ ସର୍ବଦୁତ ଋତଃ ସାମାନି ଜଜ୍ଞିରେ ।
ଛନ୍ଦାଞ୍ଚି ଜଜ୍ଞିରେ ତସ୍ମାଦ୍ୟଜୁସ୍ତସ୍ମାଦଜାୟତ ॥ ୭ ॥

ତସ୍ମାଦଶ୍ୱା ଅଜାୟନ୍ତ ଯେ କେ ତୋଭୟାଦତଃ ।
ଗାବୋ ହ ଜଜ୍ଞିରେ ତସ୍ମାଦ୍ଭସ୍ମାଦ୍ଭାତା ଅଜାବୟଃ ॥ ୮ ॥

ତଂ ଯଜ୍ଞଂ ବର୍ହିଷି ପ୍ରୈକ୍ଷନ୍ ପୁରୁଷଂ ଜାତମଗ୍ରତଃ ।
ତେନ ଦେବା ଅୟଜନ୍ତୁ ସାଧ୍ୟା ରକ୍ଷୟନ୍ତୁ ଯେ ॥ ୯ ॥

ୟତ୍-ପୁରୁଷଂ ବ୍ୟଦଧୁଃ କତିଧା ବ୍ୟକଳ୍ପୟନ୍ ।
ମୁଖଂ କିମସ୍ୟାସୀତ୍ କିଂ ବାହୁ କିମୂରୁ ପାଦା ଉଚ୍ୟେତେ ॥ ୧୦ ॥

ବ୍ରାହ୍ମଣୋଽସ୍ୟ ମୁଖମାସୀଦ୍ବାହୁ ରାଜନ୍ୟଃ କୃତଃ ।
ଉରୁ ତଦସ୍ୟ ଯଦ୍ଦୈଶ୍ୟଃ ପଦ୍-ଭ୍ୟାଃ ଶୂଦ୍ରୋ ଅଜାୟତ ॥ ୧୧ ॥

ଚନ୍ଦ୍ରମା ମନସୋ ଜାତଶ୍ଚକ୍ଷୋଃ ସୂର୍ଯ୍ୟୋ ଅଜାୟତ ।
ଶ୍ରୋତ୍ରାଦ୍ଵାୟୁଶ୍ଚ ପ୍ରାଣଶ୍ଚ ମୁଖାଦଗ୍ନିରଜାୟତ ॥ ୧୨ ॥

ନାଭ୍ୟା ଆସୀଦନ୍ତରିକ୍ଷଃ ଶୀର୍ଷ୍ଣୋ ଦ୍ୟୌଃ ସମବର୍ତତ ।
ପଦ୍-ଭ୍ୟାଂ ଭୂମିର୍ଦିଶଃ ଶ୍ରୋତ୍ରାଉଥା ଲୋକାଂଽ ଅକଳ୍ପୟନ୍ ॥ ୧୩ ॥

ୟତ୍-ପୁରୁଷେଣ ହବିଷା ଦେବା ଯଜ୍ଞମତନ୍ବତ ।
ବସନ୍ତୋଽସ୍ୟାସୀଦାଜ୍ୟଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଇଧ୍ମଃ ଶରଦ୍ବିଃ ॥ ୧୪ ॥

ସପ୍ତାସ୍ୟାସନ୍ ପରିଧୟନ୍ତ୍ରିଃ ସପ୍ତ ସମିଧଃ କୃତାଃ ।
ଦେବା ଯଦ୍ୟଜ୍ଞଂ ତନ୍ନାନା ଅବଧ୍ମନ୍ ପୁରୁଷଂ ପଶୁମ୍ ॥ ୧୫ ॥

ୟଜ୍ଞେନ ଯଜ୍ଞମୟଜନ୍ତୁ ଦେବାସ୍ତାନି ଧର୍ମାଣି ପ୍ରଥମାନ୍ୟାସନ୍ ।
ତେ ହ ନାକଂ ମହିମାନଃ ସଚନ୍ତ ଯତ୍ର ପୂର୍ବେ ସାଧ୍ୟାଃ ସନ୍ତି ଦେବାଃ ॥ ୧୬ ॥

ଅଦ୍-ଭ୍ୟଃ ସମୃତଃ ପୃଥିବ୍ୟି ରସାକ ବିଶ୍ଵକର୍ମଣଃ ସମବର୍ତତାଗ୍ରେ ।
ତସ୍ୟ ଦ୍ଵକ୍ଷା ବିଦଧଦୁପମେତି ତନ୍ନର୍ତ୍ୟସ୍ୟ ଦେବତ୍ଵମାଜାନମଗ୍ରେ ॥ ୧୭ ॥

ବେଦାହମେତଂ ପୁରୁଷଂ ମହାତ୍ମମାଦିତ୍ୟବର୍ଣ୍ଣଂ ତମସଃ ପରସ୍ତାତ୍ ।
ତମେବ ବିଦିତ୍ବାତି ମୃତ୍ୟୁମେତି ନାନ୍ୟଃ ପଦ୍ମା ବିଦ୍ୟତେଽୟନାୟ ॥ ୧୮ ॥

ପ୍ରଜାପତିଶ୍ଚରତି ଗର୍ଭେ ଅନ୍ତରଜାୟମାନୋ ବହୁଧା ବି ଜାୟତେ ।
ତସ୍ୟ ଯୋନିଂ ପରି ପଶ୍ୟନ୍ତି ଧୀରାସ୍ତସ୍ମିନ୍ ହ ତସ୍ମୁର୍ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ॥ ୧୯ ॥

ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟ ଆତପତି ଯୋ ଦେବାନାଂ ପୁରୋହିତଃ ।
ପୂର୍ବୋ ଯୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ଜାତୋ ନମୋ ରୁଚାୟ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ॥ ୨୦ ॥

ରୁଚଂ ବ୍ରାହ୍ମ୍ୟଂ ଜନୟନ୍ତୋ ଦେବା ଅଗ୍ରେ ତଦବ୍ରୁବନ୍ ।
ୟଞ୍ଚୈବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ବିଦ୍ୟାତ୍ତସ୍ୟ ଦେବା ଅସନ୍ ବଶେ ॥ ୨୧ ॥

ଶ୍ରୀଶ୍ଚ ତେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ୍ଚ ପତ୍ନୀବହୋରାତ୍ରେ ପାର୍ଶ୍ୱେ ନକ୍ଷତ୍ରାଣି ରୂପମଶ୍ୱିନୌ ବ୍ୟାତ୍ମ୍ ।
ଇଷ୍ଟନ୍ନିଷାଣାମ୍ନଂ ମ ଇଷାଣ ସର୍ବଲୋକଂ ମ ଇଷାଣ ॥ ୨୨ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୧୭ - ନାରାୟଣ ପୁରୁଷଃ । ୧୭-୨୨ - ଉତ୍ତରନାରାୟଣଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧-୧୭ - ପୁରୁଷଃ ଜଗଦ୍-ବୀଜଃ । ୧୭-୨୨ - ଆଦିତ୍ୟଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧-୩, ୮-୧୧, ୧୪ - ନିଚୂର୍ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୪, ୫, ୭, ୧୨-୧୩, ୧୫, ୨୦-୨୧ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ ।
୬ - ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୧୭ - ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୧୭, ୧୯ - ଭୁବିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ ।
୧୮ - ନିଚୂର୍ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୨୨ - ନିଚୂର୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ ॥

॥ ଇତି ଏକତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

